

Basförråd förbandsmaterial

En kort genomgång av olika sår och förslag på hur man kan tänka runt förband, vilka förband som passar till vilka sår, samt en sammanfattning av våra vanligaste förbandsmaterial och hur de fungerar.

Att tänka på när du ska välja förbandsmaterial, förbandet ska:

1. Skapa bästa tänkbara miljö för sårhäkning, i allmänhet fuktighetsbevarande miljö
2. Vara bakterietätt, det vill säga skydda mot bakterier från omgivningen och mot att bakterier från såret sprids till omgivningen
3. Ha en uppsugande förmåga och kunna behålla sårvätskan i förbandet
4. Inte fastna i såret
5. Kännas behagligt för patienten och lindra smärta
6. Tolereras av huden och inte ge överkänslighetsreaktioner
7. Vara formbart även på svårbandagerade delar av kroppen
8. Vara väldokumenterat
9. Så långt som möjligt inte hindra personens dagliga aktiviteter.

Olika sår och exempel på förband som kan passa till dem

Vätskande sår:

Varför vätskar såret? Inflammation, infektion eller ödem? Ta reda på den bakomliggande orsaken och behandla även den.

Använd ett aktivt förband i sårhålan (aktivt = motverkar och löser upp biofilm, fibrin och nekroser mellan omläggningarna) t ex Aguacel/Exufiber, PolyMem eller Sorbact Ribbon Gauze (tamponad).

Över det aktiva förbandet behövs en superabsorbent för att samla upp vätska, tex DryMax eller Mextra.

Skydda sårkanterna och omgivande hud med barriärkräm eller spray, tex Aldanex, Tena barriärkräm, Cavilon eller Silesse.

Sår med röd granulationsvävnad:

Skydda den sköra granulationsvävnaden samt motverka att biofilm och fibrin bildas.

I sårhålan/sårytan:

PolyMem, Sorbact gel-dressing, Silikonförband, tex Mepilex border, Allevyn border, Biatain eller Cutimed.

Salvkompress tex Jelonet eller Lomatuell kan också fungera.

Skydda sårkanterna och omgivande hud med barriärkräm eller spray, tex Aldanex, Tena barriärkräm, Cavilon eller Silesse.

Torra ytliga sår:

Skydda den sköra huden med silikonförband tex, Mepitel eller Mepilex

Borderförband tex Allevyn, Mepilex, Biatain, Cutimed om huden ser ut att klara det.

Kom ihåg hudvård, smörj huden med mjukgörande kräm eller lotion.

Sår med blottade senor, ben eller leder:

Får ALDRIG torka ut! Lägg om med Exufiber eller Aquacel Extra fuktad med NaCl, sårgel. Kan också fungera med sorbact gel-dressing.

Under pågående omläggning kan fuktade kompresser läggas över såret så att det inte torkar ut.

Skydda sårkanterna och omgivande hud med barriärkräm eller spray, tex Aldanex, Tena barriärkräm, Cavilon eller Silesse.

Torr svart nekros:

Torra kompresser och tubgas. Försiktig hudvård. Ingen debridering. Gäller framför allt torra svarta nekroser på tår.

Sår med svarta fuktiga nekroser, gula nekroser, biofilm och fibrin:

Tänk på att ett sår med nekros, fibrin eller biofilm i sig aldrig kan läka. Detta måste rensas bort genom debridering, t ex med Debrisoft, ringcurett eller sax och pincett.

Lägg om med ett aktivt förband i sårhålan t ex Aquacel/Exufiber, PolyMem, Honungssalva t ex L-Mecitran eller Activon, Prontosangel, Sorbact tamponad fuktad med Prontosangel, Sorbact gel-dressing.

Skydda sårkanterna och omgivande hud med barriärkräm eller spray, tex Aldanex, Tena barriärkräm, Cavilon eller Silesse. Lägg ett absorberande sekundärförband över, t ex DryMax.

Venöst bensår:

Aktivt förband i sårhålan om det finns fibrin eller biofilm, se texten om sår med gula nekroser och fibrin. Lägg ett absorberande sekundärförband över, gärna DryMax, och fäst med elastisk linda. Undvik i möjligaste mån border-förband (tex Mepilex border) då detta kan slita i huden då ödemet lägger sig.

Kompressionsbehandla!!!! Kompressionslinda till såret läkt och därefter ytterligare 4 veckor. Linda med lågelastisk linda tex Comprilan S eller Putter Flex.

Trycksår

Aktivt förband i sårhålan t ex Aquacel Extra, PolyMem WIC, Sorbact Ribbon Gauze i kombination med Prontosangel.

Var observant på fistelgångar och underminerade sårkanter, dessa måste också fyllas ut med tex Aquacel Extra eller Sorbact Ribbon Gauze

Skydda sårkanterna och omgivande hud med barriärkräm eller spray, tex Aldanex, Tena barriärkräm, Cavilon eller Silesse.

Anpassade sakrum och hälförband vid behov, tex Allevyn Life Heel border, Mepilex Heel, Allevyn Adhesiv Sakrum border, Biatain Silicon Sakrum Border, Cutimed Siltec Sakrum Border.

AVLASTA!!!

Våra vanligaste förbandsmaterial och dess funktioner:

Allevyn gentle border:

Silikonförband med mjuk vidhäftning. Skumkärna som absorberar sårvätska. Ytterlager som "andas" men inte släpper igenom vätska. Går att duscha med.

Allevyn har också specialförband utformade för häl och sakrum, Allevyn life heel border, Allevyn Non-Adhesive heel, Allevyn Adhesive Sakrum Border.

Aquacel:

(Exufiber kommer helt ersätta "vanlig" Aquacel då den kommer utgå från Convatecs utbud från årsskiftet 22/23. Aquacel Extra och Aquacel Ag kommer fortsatt finnas)

Aquacel bildar en gel vid kontakt med sårvätska. Bibehåller på så sätt en fuktig sårmiljö samt formar sig efter sårbädden.

Aquacel Extra:

Är starkare än "vanlig" Aquacel samt binder upp till 40% mer vätska. Bildar en gel vid kontakt med sårvätska. Bibehåller på så sätt en fuktig sårmiljö samt formar sig efter sårbädden.

Går att klippa i alla riktningar. Passar bra att använda som tamponad i djupare sårhål or eller fistelgångar.

Aquacel Ag+/Aquacel Ag+ Extra:

Silverförband. Löser upp och bryter ner biofilm och exponerar bakterier. Dödar bakterier samt förhindrar återbildning av biofilm.

Bildar en gel vid kontakt med sårvätska. Bibehåller på så sätt en fuktig sårmiljö samt formar sig efter sårbädden.

OBS! Silverförband ska användas restriktivt och effekten ska följas upp. Behandling bör endast fortgå så länge man ser en fortsatt förbättring. Därefter ska övergång till annan typ av förbandsmaterial ske. Ses ingen förbättring efter 2 veckor med silverinnehållande förband väljs andra behandlingsalternativ. Uppföljning görs kontinuerligt och varje förbandsbyte dokumenteras avseende effekt. Detta på grund av miljöpåverkan samt risk för resistensutveckling.

Biatain

Ett mjuk och icke vidhäftande skumförband som passar även när den perifera huden är skör eller skadad.

Biatain Soft-Hold skumbandage

Lätt vidhäftande. Passar för sår där bandage är svåra att fixera. Ska inte användas på tagställen.

Biatain Silicone

Biatain Silicone är ett formbart skumförband med silikonyta på både dyna och häftkant. Biatain Silicone har en silikonhäfta på sårdyna och häftkant, detta gör att förbandet sitter stadigt på plats men kan avlägsnas utan smärta

Cutimed Siltec

Polyuretanförband med ytskikt av silikon för måttligt till rikligt vätskande sår. Förbandet innehåller superabsorbenter som absorberar och håller kvar vätskan. Ytskikt i silikon ger skonsam vidhäftning. Duschbart och klippbart.

DryMax non sterile

Superabsorbent. Mycket tunt material som samlar och kapslar in vätskor, bra komplement till det primära förbandet. Absorberar och låser in vätskan så att förbandet känns torrt mot huden. Förbandet kan appliceras med båda sidorna mot sårytan och kan staplas på varandra vid behov.

DryMax non sterile 10 x 10 cm absorberar upp till 50 ml sårvätska

DryMax non sterile 10x22 cm absorberar upp till 150 ml sårvätska

DryMax soft

Superabsorbent. DryMax Soft är en superabsorbent som kräver färre förbandsbyten jämfört med traditionella abs-förband. Kapslar in vätskan så att förbandet känns torrt mot huden.

Fungerar tillsammans med kompression och kan appliceras med båda sidorna mot sårytan, vilket minimerar risken för felvändningar och möjliggör att stapla förbanden på varandra.

DryMax soft 7,5x7,5 cm absorberar upp till 60 ml sårvätska

DryMax soft 10x10 cm absorberar upp till 130 ml sårvätska

DryMax soft 10x20 cm absorberar upp till 330 ml sårvätska

DryMax soft 20x20 cm absorberar upp till 600 ml sårvätska

DryMax soft 20x30 cm absorberar upp till 960 ml sårvätska

DuoDerm E förband

DuoDerm E förband är ett självhäftande förband som används vid behandling av lätt till måttligt vätskande sår.

Exufiber

Exufiber omvandlas till en gel vid kontakt med sårsekret, vilket gör att det mjukt anpassar sig till sårbedden.

Exufiber kan användas för behandling av många olika typer av måttligt till kraftigt vätskande sår, inklusive kavitetssår. Exufiber kan överföra sårsekret från sårbedden till ytterförbandet samtidigt som det stänger inne sårsekretet för att förhindra läckage och minska risken för maceration. Lämnar inte rester i sårbedden och dess utformning som främjar autolytisk debridering

Jelonet

Jelonet är en steril salvkompres av paraffin tillverkad av en specialvävd gasväv. Vävens interlock-teknik medför att trådarna inte fransar sig vid klippning av kompressen. Jelonet är mjuk och icke vidhäftande och kan kombineras med ett täckförband.

Lomatuell

Steril salvkompess, gasväv impregnerad med vitt vaselin för skonsam vård av ytliga sår. Kan kombineras med ett täckförband.

Mepilex

Självhäftande, mjukt och formbart absorberande förband med mjuk silikon.

Mepilex lite

Självhäftande, tunt mjukt och formbart absorberande förband med mjuk silikon. För torra till svagt vätskande sår. Risken för maceration minskar genom att Safetac omsluter sårkanterna.

Mepilex border

Allt-i-ett-skumförband för behandling av många olika slags sår. Absorberar och håller kvar exsudat samtidigt som det bevarar en fuktig sårmiljö. Duschbart.

Mepilex Border Post-Op

Förband för skärsår, rupturer och operationssår. Vidhäftning med ett sårkontaktlager med silikon som minskar smärta och vävnadsskada vid förbandsbyte. Förbandet är konstruerat så att det formar sig efter huden utan att fastna i det fuktiga såret.

Den absorberande dynan är konstruerad med Flex-teknologi som gör förbandet mycket anpassningsbart och lämpligt för applicering på leder, till exempel på höften och knäna. Främjar tidig mobilisering av patienten. Förbandet är mycket absorberande, vilket gör att det inte behöver bytas lika ofta.

Mepilex Heel

Självhäftande, mjukt och formbart absorberande förband med mjuk silikon, avsett för hälar.

Mepitel

Transparent nät (sårkontaktlager) inneslutet i silikon. Vidhäftning på två sidor. Mepitel förhindrar ytterförbandet att fastna i såret. Mepitel kan användas på tex hudflikar, skrubbsår, lacerationssår, blåsor, brännskador och smärtsamma sår.

Mepitel One

Transparent nät (sårkontaktlager) inneslutet i mjuk silikon. Vidhäftning på en sida. Mepitel förhindrar ytterförbandet att fastna i såret.

Mextra

Mextra Superabsorbent passar för användning på måttligt till rikligt vätskande sår. Förbandet absorberar sårsekret och behåller vätskan i kärnan, vilket minskar risken för maceration. Den vätskeavvisande baksidesbarriären förhindrar läckage samt skyddar mot extern genomträngning av vätska.

PolyMem

Alla PolyMem är ett multifunktionellt förband som aktivt stimulerar läkningsprocessen, rensar, fyller, absorberar och ger en jämn fuktighet till såret.

PolyMem MAX

Extra tjock, absorberar 60% mer än standard PolyMem. Används vid kraftigt vätskande sår. Går bra att använda under kompression.

PolyMem WIC

Sårhålor med stora mängder vätska. Kan expandera 30 gånger sin egen vikt. Håller sårbädden ren och fuktig. Endast 2/3 av sårhålan får fyllas eftersom förbandet expanderar inne i sårhålan när det absorberar sårvätska.

Sorbact kompress

Icke-absorberande bakterie- och svampbindande sårkontaktlager, som tillåter att sårvätska kan passera igenom till ett sekundärförband. Kan användas vid NPWT-behandling (undertrycksbehandling). Passar bra att använda i hudveck vid rodnader.

Sorbact Ribbon Gauze (tamponad)

Ett bakterie- och svampbindande sårförband, som lämpar sig för kaviteter och fistlar. Den är lämplig som sårfillare och låter även sårvätska passera igenom till ett sekundärförband. Kan även användas vid svampinfektion i hudveck. Går bra att kombinera med sårgel, till exempel Prontosangel, för en fuktigare sårmiljö.

Sorbact gel-dressing

Minskar den mikrobiella belastningen i torra till lätt vätskande sår.

Ett bakterie- och svampbindande sårkontaktlager som är täckt av en vattenbaserad gel. Sorbact Gel Dressing avger fukt, möjliggör en fuktig sårmiljö och underlättar autolytisk debridering.